

Použití středníku ve španělštině a v češtině a jeho frekvence v originálních a překladových textech

Irena Fialová – Petr Šlechta (Ostrava)

THE USE OF THE SEMICOLON IN SPANISH AND CZECH AND ITS FREQUENCY IN ORIGINAL AND TRANSLATED TEXTS

The article discusses the use of the semicolon in Czech and Spanish. Firstly, specialised literature on the use of the semicolon was reviewed for both languages; in Czech sources this punctuation mark is covered to a lesser extent than in Spanish; each language has its special usage.

The analysis proper focuses on representation of the semicolon in Czech and Spanish corpora; we observed a) frequency of use in general corpora, b) frequency in translated vs. non-translated texts (from Spanish to Czech). Subsequently, 15 selected works of fiction were examined in more detail.

The results reveal that the semicolon, in general, is more commonly used in Spanish than in Czech. In Czech translations of Spanish fiction, use of the semicolon is over three times more frequent than in the reference corpus. There are also author and translator-specific treatments of the semicolon.

KEYWORDS

semicolon, translation, corpora, Czech, Spanish

KLÍČOVÁ SLOVA

středník, překlad, korpusy, čeština, španělština

DOI

<https://doi.org/10.14712/23366591.2025.2.5>

1. ÚVOD

V češtině je středník asi nejvíce opomíjené interpunkční znaménko ze všech. Jak naznačuje Knollová (2011), jejíž kapitola o srovnání použití dvojtečky mezi francouzštinou a češtinou je nám velkou inspirací, o středníku nemá většina uživatelů českého jazyka většího povědomí; ze školy mluví vědí pouze o jeho existenci, a tam také jejich znalost, na rozdíl od pravidel pro psaní čárek, končí. Ve španělštině je situace odlišná, *punto y coma* („tečka a čárka“)¹, jak se tomuto znaménku říká, je běžnější, nasvědčuje tomu i přítomnost jeho názvu ve veřejném prostoru v názvech nebo titulech, např. na-

1 V plurálu *los punto y coma* (RAE, 2018, s. 113), ačkoli v *Diccionario panhispánico de dudas* uváděla RAE (2023) jako základní plurál *puntos y coma*, přičemž tvar *los punto y coma* připouštěla také.

kladatelství *Habla con eñe* vydává časopis pro studenty španělštiny s názvem ; *puntoycoma* (obdoba časopisu *Bridge* vydávaného u nás pro studenty angličtiny), objevuje se také v názvu knihkupectví (např. chilské *puntoycomalibros.com*), nebo v titulu psychologicky zaměřené knihy Carol Marínové (*Punto y coma, el emotivo relato de una psicóloga con depresión*²; Marín, 2022). Z odbornějších publikací stojí za zmínku monografické zpracování otázek týkajících se středníku v angličtině v díle *Semicolon. The Past, Present, and Future of a Misunderstood Mark* (Watson, 2019). Zajímavostí jistě je, že v samotném titulu knihy se o středníku mluví jako o „nepochopeném znaménku“. Naším záměrem je proto informace o této problematice utřídit a podívat se na ně z různých perspektiv.

Cíle tohoto textu jsou dva: a) porovnat informace, které o středníku a jeho funkcích uvádí odborné publikace v obou jazycích; b) na základě práce s jazykovými korpusy analyzovat frekvenci využívání středníku v češtině, španělštině a v literárních textech jak ze španělštiny do češtiny, tak z češtiny do španělštiny přeložených. Z dříve provedených výzkumů pro jiné jazyky (na příkladu španělštiny a angličtiny např. Rodríguez Castro, 2011) totiž vyplývá, že při překladu u některých interpunkčních znamének může docházet k ovlivňování jednoho jazyka druhým.

2. STŘEDNÍK A JEHO FUNKCE

2.1 K PŮVODU STŘEDNÍKU

Středník je interpunkčním znaménkem, jehož vznik je spjatý s italským humanismem, a k jeho rozšíření došlo především díky knihtisku. Watson[ová] (2019) lokalizuje původ středníku konkrétně do italských Benátek roku 1494, kdy byl použit v esejistickém textu nazvaném *De Aetna* autora Pietra Bemba. Původní funkcí středníku, která se do dnešních dob výrazně nezměnila, bylo označit pauzu o délce mezi čárkou a tečkou³. Z tohoto důvodu se také kombinace těchto dvou znaků odráží do jeho grafické podoby. Autorka označuje období vzniku středníku za dobu experimentování, v níž ještě nebyla stanovena jasná pravopisná pravidla. Jelikož však humanisté kladli důraz na vysokou úroveň psaného projevu, publikované texty (často revize řeckých a římských klasických děl) doplňovali mj. o interpunkci.

2.2 ČEŠTINA

V lingvistických zdrojích o češtině nalezneme informace o středníku především v *Internetové jazykové příručce* (2008–2024) a v *Pravidlech českého pravopisu* (Lingea). Obě kompendia zdůrazňují, že funkce středníku stojí mezi čárkou a tečkou, tedy jako střední spojení dvou úseků výpovědi. Jak ale připomíná *Internetová jazyková příručka*

2 Souvislost mezi středníkem a depresí objasňuje ve španělštině např. Funes (2021). V textu se také dovídáme o rozšířené praxi používání znaku středníku jako námětu tetování.

3 Watson[ová] (2019, s. 18) však také uvádí, že v některých případech se podobný znak používal pro zkracování latinské příklonkové spojky *que* („a“), např. namísto *neque* se v dobových textech psalo *ne*;

(2008–2024), jeho užívání je spjato s osobním stylem autora, proto existují pisatelé, kteří ho nepoužívají vůbec. Z hlediska typografie je středník připojen bez mezery k předcházejícímu textu, naopak za ním před dalším slovem mezera následuje.

Používá se především v delších a složitějších souvětích mezi souřadně spojenými hlavními větami nebo výrazy při výčtu — v tomto případě napomáhá vnitřnímu členění pro vyjádření více úrovní. Specifičtější užití středníku se vyskytuje při oddělování několika po sobě jdoucích desetinných čísel a ve slovníkových heslech, v nichž se tímto interpunkčním znaménkem oddělují jednotlivé významy slova nebo jejich užití. Ve lexikografických dílech jej lze použít i pro oddělení výkladové části hesla od synonym lemmatu: „drapnout, dok., ob. expr., rychle uchopit; chytnout, popadnout, chňapnout“ (Lingea). *Internetová jazyková příručka* (2008–2024) navíc uvádí možnost použití středníku pro oddělování jednotlivých položek v rámci seznamů a v odborných textech při odkazování na zdroje.

Další zdroje pojednávající o interpunkci uvádějí pravidla pro užívání středníku ještě stručnější, čímž se jen potvrzuje konstatování Adama (2008, s. 339), a to že „kladení členicích znamének nepatří v české jazykovědě k tématům, na která se soustřeďuje teoretická pozornost badatelů“.

Pravidla českého pravopisu (2021) také zmiňují pouze jeho uplatnění při vyjádření významové souvislosti mezi větami či výrazy spojenými souřadně. Čmejrková — Daneš — Světlá (1999, s. 243) připomínají použití středníku v odborných textech na konci položek ve výčtu, s následujícím malým písmenem. Kočička — Blažek (2004, s. 58) o středníku uvádějí, že „naznačuje těsnější spojení dvou vět“ a z hlediska typografie zmiňují především jeho psaní mezi desetinnými čísly. Gazdíkova (2020, s. 29) tvrdí, že v dnešní době „se od jeho používání upouští“ a setkáme se s ním častěji jen ve výčtech a v matematice. Taktéž Svobodová (2015, s. 43) uvádí, že „v praxi není příliš frekventovaný“ a slouží především pro uspořádání textu mezi větami a výrazy spojenými souřadně. I tato autorka zmiňuje užití středníku pro oddělení položek ve výčtu. Na druhou stranu na podporu středníku již v 80. letech minulého století konstatuje Sedláček (1986, s. 131), že „inventář interpunkčních znamének je sice malý, ale jistě by bylo možné v poněkud větší míře využívat středníku, dvojtečky i pomlčky“.

2.3 ŠPANĚLŠTINA

RAE a ASALE (2010, s. 349) uvádějí, že ve španělštině se středník objevil v roce 1606 díky gramatikovi Felipe Meyovi s názvem *colon imperfecto*.

Akademický slovník shrnuje jeho definici následovně: „Interpunkční znaménko (:), které se používá k oddělení syntakticky nezávislých vět, mezi nimiž je však přímý významový vztah; používá se také k oddělení prvků výčtu, které vzhledem ke své složitosti obsahují čárky, a klade se také před spojovací výrazy významu odporovacího, přípustkového nebo důsledkového“⁴ (RAE, 2014).⁵

4 Náš překlad.

5 V souladu s akademickými příručkami, které se k tématu vyjadřují, nerozlišujeme v textu jednotlivé variety španělštiny. Sledování různých druhů variace však považujeme za další možný směr výzkumu.

Středník se společně s tečkou, čárkou a dvojtečkou řadí mezi základní interpunkční znaménka a odděluje základní jednotky textu, ať už jde o syntaktické skupiny nebo celé věty. Tradičně se uvádí, že užití středníku je založeno na fonetickém kritériu — mluvčí v projevu ho interpretuje větší pauzou než v případě čárky a menší než u tečky, což je však hledisko značně subjektivní. Nejednoznačná pravidla odkazující na kritéria délky a komplexnosti oddělovaného textu pak mohou u uživatelů vyvolat nejistotu a, jak tvrdí RAE a ASALE (2010, s. 350), mnohdy pak středník raději nenapíšíou a pro jistotu se přikloní k čárce či tečce.

Nejkomplexnější přehled charakteristik a jednotlivých užití středníku nalezneme dle očekávání v nových akademických pravidlech španělského pravopisu (RAE — ASALE, 2010, s. 349–353). Podle nich středník v prvé řadě napomáhá snadnější orientaci v textu, jelikož je díky němu jednoznačně stanovena hierarchie mezi jednotlivými členy. Na druhou stranu bývá vzhledem ke své pozici mezi čárkou a tečkou také ukazatelem sémantické vazby mezi jazykovými jednotkami.

V zásadě jsou ve zmíněné publikaci uvedena tři základní pravidla užívání středníku ve španělštině, přičemž i u nich je třeba mít na paměti subjektivitu ze strany uživatele jazyka⁶. Jako první je zmíněna juxtapozice mezi větami, kde existuje úzký sémantický vztah: *Puede irse a casa; ya no hay nada más que hacer*. V případě, že vztah není považován za silný, je běžnější nahradit středník tečkou; existuje-li mezi větami vztah dominance, nabízí se i použití dvojtečky. Druhou velkou skupinu tvoří středník oddělující členy, mezi nimiž existuje syntaktický vztah koordinace. I zde však platí poměrně vágní pravidlo, které říká, že se čárka píše mezi členy ve vztahu slučovacím nebo vylučovacím, jsou-li součástí složitých struktur obsahujících čárky nebo pokud „mají určitou délku“⁷ (RAE — ASALE, 2010, s. 352). Jestliže v takovéto větě začneme středníky psát, je třeba jimi oddělit všechny členy, i kdyby nesplňovaly výše zmíněné pravidlo: *Viajarán conmigo Pedro, mi amigo de toda la vida; mi hermana Luisa; su novio, y mi sobrina* (RAE — ASALE, 2010, s. 353). Stojí-li před posledním členem výčtu spojka, pak před ní můžeme psát středník nebo čárku — ta je však doporučovanější. Možnost zvolit mezi těmito dvěma interpunkčními znaménky platí i pro výraz *etc.*, případně *etcétera*; i zde je ovšem volba čárky mnohem běžnější (středník je doporučován jen pro disambiguaci). Ve vztahu odporovacím je psaní středníku běžnější, a to před spojkami *pero, mas, aunque*, méně často před *sino*; i zde by věty měly být delší — ne však příliš dlouhé, to by pak byly odděleny tečkou — a měly by obsahovat čárky. Třetím typem situací, kdy středník použit, jsou souvětí s dlouhými větami, které jsou odděleny některým z konektorů (*además, en cambio, en consecuencia, con otras palabras, por ejemplo, más bien, en conclusión* apod.). Před nimi pak můžeme psát středník, i když i zde bude na subjektivním zvážení uživatele jazyka, zda nepoužít raději čárku či tečku.

Mimo tyto tři velké skupiny se středník užívá také v seznamech obsahujících výčet prvků pro oddělení delších položek nebo bodů již obsahujících interpunkční znaménka:

6 Sama RAE (2023) uvádí, že „středník má ze všech interpunkčních znamének nejsubjektivnější užití“ (naš překlad).

7 Naš překlad.

En caso de tormenta en el campo, conviene seguir las siguientes recomendaciones:

- *no refugiarse debajo de un árbol;*
- *desprenderse de objetos metálicos, como paraguas, bastones, etc.;*
- *no permanecer de pie en medio de espacios abiertos* (RAE — ASALE, 2010, s. 378).

Ve španělštině platí pro středník stejná typografická pravidla jako pro češtinu, tj. je oddělen mezerou pouze od následujícího slova, které se píše s počáteční minuskulí. Jedinou výjimkou oproti tomu pravidlu jsou explicitně zmíněné jazykové příručky, v nichž se často objevují příklady tvořené celými větami. Ty jsou oddělovány středníky a každý z uváděných příkladů pak začíná velkým písmenem (RAE — ASALE, 2010, s. 349).

Ve španělských gramatikách (např. Alarcos Llorach, 2000) pojednání o psaní interpunkce často nenajdeme. V následujících řádcích se tedy podíváme na příručky, kde je středník alespoň nějakým způsobem zastoupen.

V prvé řadě zmíníme *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española* (1974), jež k použití středníku, kromě konstatování, že jde o prostředek, který může oddělovat dílčí úseky delších souvětí (s. 399), shrnuje následující (s. 147–148):

- a) středník se používá, pokud bylo v souvětí použito více čárek pro oddělení jednotlivých částí nebo pro oddělení několikanásobných větných členů. Z příkladů v gramatice uvedených vyplývá, že jde tedy o hierarchizaci ve dvojici čárka — středník, kdy středník stojí výše (odděluje věty) a čárka níže (odděluje součásti několikanásobných větných členů);
- b) používá se u delších souvětí před odporovacími spojkami (*mas, pero, aunque* atd.);
- c) stojí před spojkou v souvětí, pokud je myšlenková návaznost mezi větami volná;
- d) z hlediska prozodie je trvání pauzy při použití středníku kratší než při použití tečky.

Didakticky orientovaná gramatika Gómeze Torregy (1998, s. 500–501) také připomíná subjektivní hledisko uživatele jazyka při psaní středníku, zmiňuje ale jeho užití ve větách, v nichž byly použity čárky, a středník tak napomáhá k vytvoření paralelních struktur nebo konstrukcí stojících naopak v kontrastu. Druhým případem je použití středníku před konektory typu *por consiguiente, sin embargo, por tanto, pues bien, ahora bien, con todo* atd., tedy výrazy, které za sebou vyžadují v psaném projevu čárku. Posledním uvedeným typem užití je středník ve větách s klesavou intonací, ale zároveň se vzájemným silným sémantickým vztahem: *Ayer estuve en Madrid; hacía un calor enorme* (Gómez Torrego, 1998, s. 501).

Rozsáhlé dílo *Gramática descriptiva de la lengua española* (Bosque — Demonte, 1999) se k problematice středníku ve španělštině vyjadřuje jen velmi sporadicky. V kapitole věnované přípustkovým větám (Flamenco García, 1999) se zmiňuje, že středník je grafické znázornění delší pauzy mezi vedlejší a hlavní větou u restriktivního použití spojky *aunque*. Kromě toho je toto znaménko uváděno v souvislosti s aktuálním členěním větným (fokalizací) v kapitole o adverbíích (Kovacci, 1999, s. 773), kde se udává, že středník může alternovat s dvojtečkou nebo čárkou v případech jako *Yo escuché ambas versiones y no opiné; solamente lo lamenté*.

Martínez de Sousa (2014, s. 323) také připomíná v souvislosti s užitím středníku klesavou intonaci v řeči a mimo jiné zdůrazňuje skutečnost, že středník „má své příznivce i odpůrce již více než sto let“⁸. Předkládá čtyři možnosti použití středníku: v dlouhých souvětích pro oddělení jednotlivých členů, a to především tam, kde se vyskytují čárky; v dlouhých souvětích před odporovacími spojovacími výrazy; pro spojení dlouhých vět, které jsou si významově blízké; a pro oddělení výrazů, které jsou doplněny o přístavek.

Nahlédneme-li do akademické příručky *El buen uso del español* (RAE — ASALE, 2013, s. 73), všechna zmíněná doporučení o používání středníku se omezí na základní dvě. První skupinu tvoří užití středníku pro oddělení vět v případě juxta pozice a vět-ných členů ve vztahu koordinace; druhou obsáhlou skupinou je psaní středníku před konektory v souvětích „více či méně rozsáhlých“⁹ nebo v případě, že jednotlivé věty daného souvětí již obsahují čárky.

V prakticky zaměřené knize *Libro de estilo* redukuje RAE (2018, s. 113) základní užití středníku na doporučení „oddělit věty, které jsou součástí téže výpovědi, ale vykazují určitý stupeň nezávislosti, zejména pokud obsahují vnitřní interpunkci“.¹⁰ Jako další zmiňuje pouze používání středníku ve výčtech a v jazykových příručkách pro oddělení konkrétních příkladů. Z hlediska typografie a kombinace středníku s jinými interpunkčními znaménky přidává RAE (2018, s. 113) další poznámky: středník se nemůže vyskytovat vedle tečky, čárky nebo dvojtečky, ale může se psát za otázníkem, vykřičníkem, uvozovkami, pomlčkou a závorkami. Na rozdíl od tečky se píše za zkratkou ukončenou tečkou.

2.4 SHRNUÍ

Srovnáme-li dostupnou odbornou literaturu zabývající se užitím středníku ve španělštině a v češtině, dospějeme ke zjevnému závěru, a to že ve španělštině existuje mnohem více situací, v nichž lze středník napsat — a tyto situace jsou také detailněji popsány. Existují však i jisté průsečíky, které naznačují stejná použití v obou jazycích. Za doporučení aplikovatelná jak v češtině, tak ve španělštině lze považovat psaní v delších a složitějších souvětích mezi souřadně spojenými hlavními větami nebo výrazy a dále pak na konci bodů ve výčtech.

Je však třeba mít na paměti, že jednotlivé výklady o středníku jsou různě rozsáhlé a jejich charakter nebývá preskriptivní. Pravidlo o užívání středníku pro oddělení desetinných čísel se například neobjevuje ve španělských jazykových příručkách, nýbrž pouze na síti X v rámci jednoho příspěvku na kanálu RAE (2021). Díky těmto mnohdy fragmentárním informacím by bylo možné společné charakteristiky užívání středníku v češtině a ve španělštině rozšířit. Syntéza poznatků je však nejen z tohoto důvodu problematická; v pravidlech existuje značná volnost, použití středníku je zá-

8 Náš překlad. V tomto smyslu se vyjadřuje i Watson[ová] (2011) v úvodu své knihy, v němž anekdoticky uvádí, jak moc některé významné osobnosti anglosaské literatury středník nenáviděly.

9 Náš překlad.

10 Náš překlad.

ležitostí stylu — otázka subjektivity ze strany případného pisatele je zmíněna hned v několika zdrojích. Navíc se v příručkách neuvádí speciální mimojazykové funkce — se středníkem se například setkáváme v příkazových řádcích programovacích jazyků nebo stále ještě jako se součástí emotikonů.

2.5 INTERPUNKCE A PŘEKLAD

V překladu, jakožto procesu, při kterém dochází ke kontaktu alespoň dvou jazykových systémů a kterému nutně předchází proces akvizice jazyka, může mezi oběma systémy docházet k interferencím, tj. přenosu prvků z jednoho systému do druhého, a to vědomě, či nevědomě (srov. Schmidt, 1990). Tyto interference se mohou odehrávat prakticky na kterékoli úrovni jazyka (srov. Weinreich, 1979) a staly se již předmětem nesčetných studií¹¹.

Pokud jde o interpunkci, zájem o ni je v tomto ohledu spíše okrajový¹², přestože ovlivňuje jazyk od intonace po textovou strukturu (Sun — Wang, 2018) a její úloha může být mnohdy klíčová pro porozumění; její neobratné převedení do cílového jazyka může podstatně změnit kvalitu výpovědi. Knollová (2011, s. 343) si v této souvislosti pokládá otázku, zda lze interpunkční znaménka v překladu „opsat“ nebo zda se jimi překladatelé musí zabývat a „překládat“ je.

Úpravy interpunkce provedené překladateli pak dále souvisí s jevy, které Baker[ová] nazvala *universals of translation*, tedy překladové univerzálie (Baker, 1993) — dle autorky mají překladové texty jisté společné rysy, které je odlišují od textů originálních. Konkrétním charakteristikám překladové češtiny se důkladně věnovala Chlumská (2017); na základě srovnání užití středníku v nepřekladovém a překladovém jazyce dochází k závěru, že v překladovém jazyce je jeho frekvence signifikantně vyšší než v jazyce nepřekladovém.

3. CÍLE A METODY

Cílem naší analýzy je a) ověřit, jak se liší frekvence používání středníku v češtině a ve španělštině obecně, b) jaké mají zastoupení středníky v překladovém jazyce na rozdíl od nepřekladového, c) jak se tyto tendence propisují do vzorku konkrétních literárních děl přeložených ze španělštiny do češtiny.

11 Např. databáze vědeckých výsledků *Semantic Scholar* (www.semanticscholar.org) v oboru lingvistiky při současném vyhledání klíčových slov *interference* a *translation* nabízí přes 1300 výsledků.

12 V našem prostředí kromě již zmiňovaného textu Knollové k tématu kontrastivního srovnání užití interpunkce byla ještě publikována kapitola srovnávající segmentaci vět v česko-francouzském paralelním korpusu (Nádvorníková — Šotolová, 2016). Vznikla také diplomová práce, v níž se srovnává italština s češtinou (Valentíková, 2016).

3.1 POUŽITÉ KORPUSY

Pro analýzu byly použity volně dostupné korpusy z platformy Ústavu Českého národního korpusu (www.korpus.cz) a korpusy na webu Španělské královské akademie (www.rae.es). Přehledová data ohledně použití středníku byla pro španělštinu extrahována konkrétně z korpusů *CREA*¹³ a *CORPES XXI*¹⁴ (Real Academia Española, 2023; 2024) a *Araneum Hispanicum Maius*¹⁵ (Benko, 2015b), pro češtinu pak z korpusů *SYNv8* (Křen et al., 2019), *SYN2020*¹⁶ (Křen et al., 2020) a *Araneum Bohemicum Maius* (Benko, 2015a). Srovnání překladového a nepřekladového jazyka a detailnější analýza vybraných děl vychází ze španělské a české části paralelního korpusu *InterCorp*, verze 16¹⁷ (Čermák et al., 2023; Rosen et al., 2023) a srovnatelného korpusu *Jerome*¹⁸ (Chlumská, 2013).¹⁹

3.2 ANALÝZA

Náš postup je do značné míry obdobný tomu, který použila Knollová (2011) pro analýzu použití dvojtečky. V první fázi si všímáme, s jakou frekvencí je středník zastoupen v různých jazykových korpusech pro oba jazyky, následně se zaměřujeme na paralelní korpus *InterCorp*, v němž analyzujeme, zda se liší frekvence užívání středníku v překladovém a nepřekladovém textu, jak ve směru z češtiny do španělštiny, tak opačně.

-
- 13 Středně velký (přes 160 mil. slov) referenční korpus španělských textů z let 1975–2004. Ačkoli není vysloveně deklarován jako korpus reprezentativní, při jeho zpracování bylo dbáno na to, aby byly zastoupeny rozmanité typy textů (použita byla geografická, chronologická, tematická aj. kritéria) a proto věříme, že pro naše účely jde o vhodný nástroj.
- 14 Podobně jako *CREA*, ale je větší (cca 410 mil. textových pozic) a obsahuje texty od poč. 21. st. po současnost.
- 15 Korpusy řady *Aranea* jsou srovnatelné korpusy textů z webu (varianta *Maius* o velikosti 1,2 mil. pozic) a využíváme je pouze pro dokreslení situace, neboť je pravděpodobné, že použití interpunkce v těchto typech textů je od těch „tradičních“ dosti odlišné (srov. Crystal, 2013).
- 16 Korpusy řady *SYN* jsou nejběžněji používané korpusy českého jazyka. Korpus *SYN2020* (přes 100 mil. textových pozic) je reprezentativní, korpus *SYNv8* jsme zahrnuli opět pro dokreslení panoramatu, a to zejména pro jeho velikost (přes 5 mld. pozic).
- 17 Pro potřeby analýzy jsme v rámci jádrové části *InterCorpu* vytvořili několik subkorpusů: španělské originály zarovnané s češtinou, české originály zarovnané se španělštinou, španělské neoriginály (tj. texty, u nichž byl atribut `text.original` nastaven na hodnotu „No“) zarovnané s češtinou, české neoriginály zarovnané se španělštinou a subkorpus 15 vybraných děl.
- 18 Jde o speciálně sestavený srovnatelný korpus pro výzkum překladové češtiny (zahrnut byl pouze subkorpus překladové češtiny).
- 19 Jsme si vědomi toho, že použité korpusy představují značně rozmanitý materiál. Zejména u webového korpusu *Araneum* mohou data obsahovat specifická užití středníku (např. odělování čísel), naopak v *InterCorpu* pracujeme pouze s texty literárními, jejichž překlady prošly před vydáním několikastupňovou revizí.

V druhé fázi analyzujeme podrobněji 15 děl, která byla vybrána tak, že z abecedního seznamu děl obsažených ve španělském segmentu *Core* korpusu *InterCorp* bylo zahrnuto každé desáté z celkového počtu 142 obsažených děl. V této části se zabýváme pouze překlady španělských originálů do češtiny. Po získání dat pro jednotlivá díla si všímáme a) celkového počtu středníků v originále, b), celkového počtu středníků v překladu, c) na kolika místech se použití shoduje, d) v kolika případech došlo ke změnám použití středníku v překladu oproti originálu.

4. VÝSLEDKY

4.1 VÝSKYT STŘEDNÍKU VE ŠPANĚLŠTINĚ A V ČEŠTINĚ

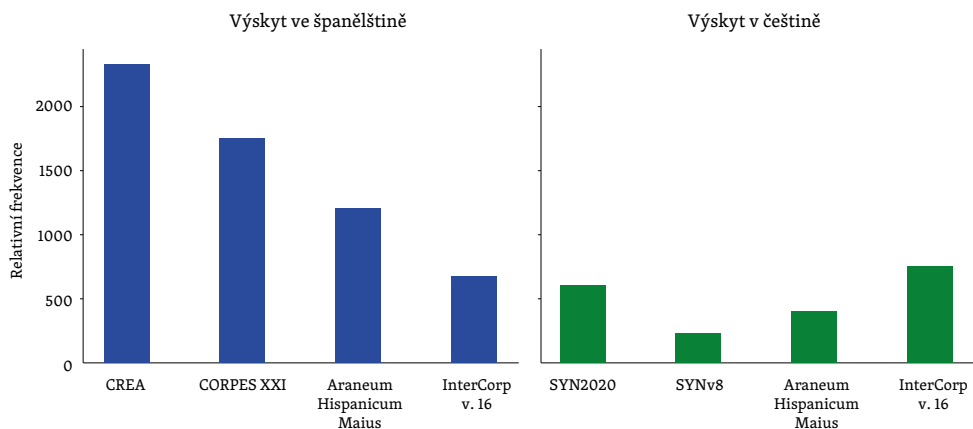
Z dat v Tabulce 1 a příslušného grafu je na první pohled patrné, že středník se ve španělských korpusech vyskytuje výrazně častěji než v českých, což odpovídá premisám z úvodu článku, tedy že středník je obecně ve španělštině používán více než v češtině. Vzhledem k žánrové rozmanitosti jsou relevantní zejména data ze španělských korpusů *CREA* a *CORPES XXI* ve srovnání s českými korpusem řady *SYN*. Srovnáme-li přibližně podobně velké korpuse *CREA* a *SYN2020*, vidíme, že rozdíl relativních frekvencí je téměř čtyřnásobný, u větších korpusů *CORPES XXI* a *SYNv8* dokonce více než sedminásobný. Rozdíl je patrný i ve srovnatelných webových korpusech *Aranea*, kde je ve španělštině vyšší výskyt téměř trojnásobně. Do srovnání byl zařazen český i španělský segment korpusu *InterCorp*, kde je výskyt ve španělštině nepatrně nižší.²⁰

Výskyt v češtině		
Korpus	Abs. frekvence	Rel. frekvence
SYN2020	73312	601,77
SYNv8	1220077	226,3
Araneum Bohemicum Maius	488442	407,03
InterCorp v. 16 (čeština)	392176	756,81
Výskyt ve španělštině		
Korpus	Abs. frekvence	Rel. frekvence
CREA	291148	2330,76
CORPES XXI	713015	1746,69
Araneum Hispanicum Maius	1447045	1205,87
InterCorp v. 16 (španělština)	263937	675,36

TABULKA 1. Výskyt středníku v různých korpusech v češtině a ve španělštině²¹

²⁰ Byly použity celé korpuse (jádrová část včetně kolekcí). Zařazení těchto korpusů se zpětně nejvíce jako příliš vhodné, protože data mohou být velmi zkreslena kompozicí korpusů, a to zejména právě v částech zvaných kolekce, které obsahují i velmi specifické texty jako např. filmové titulky, u nichž je proces překladu limitován mnohými i nejazykovými faktory (srov. Zhang. — Liu, 2009).

²¹ Při grafickém zpracování tabulek a grafů byly využity nástroje Google Colab a ChatGPT 4o.

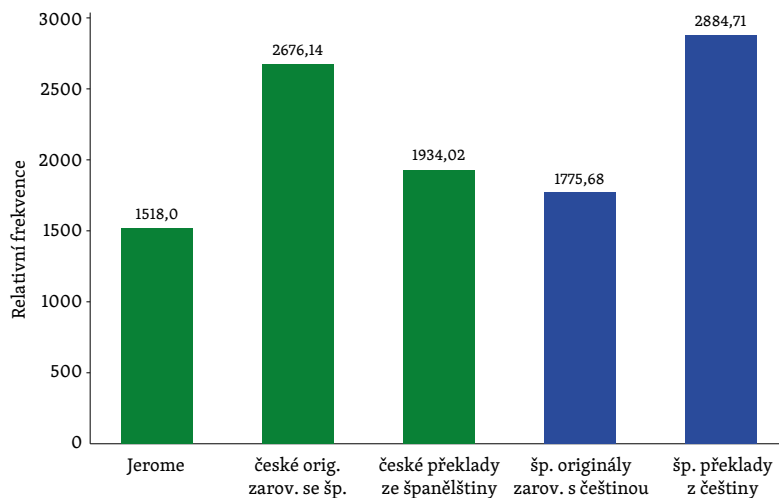

GRAF 1. Výskyt středníku v různých korpusech v češtině a ve španělštině

4.2 VÝSKYT V ORIGINÁLNÍCH A PŘEKLADOVÝCH TEXTECH

Data o relativní frekvenci výskytu středníku ve sledovaných subkorpusech (Tabulka 2) porovnaná s daty v Tabulce 1 prozrazují následující:

- relativní frekvence ve španělských originálech zarovnaných s českými překlady odpovídá úzu ve španělštině, u španělských překladů z češtiny je pak vyšší i než v korpusu CREA, který měl hodnoty nejvyšší. Důvodem může být univerzální tendence normalizovat nebo konvencionalizovat překlad, tj. přizpůsobovat překladatelské strategie pravidlům cílového jazyka (Baker, 1993; 1996) nebo strategie simplifikace, kdy mají překladatelé tendenci členit výsledný text do kratších, jednodušších a lépe srozumitelných úseků (Rodríguez Castro, 2011, s. 52). Může také docházet k substituci za jiná znaménka (tečky, čárky).
- u českých originálů zarovnaných se španělštinou je relativní frekvence výrazně vyšší, než je pro češtinu běžné; z detailnějšího prozkoumání vyplývá, že za tímto nárůstem stojí zejména díla K. Čapka *Zahradníkův rok* (1947), *Krakatit* (1982) a Kunderův *Život jinde* (1979), v nichž má středník vysoce nadměrnou relativní frekvenci (21386,75; 16424,98 a 14437,05).
- u českých překladů ze španělštiny jsou hodnoty výrazně vyšší než v reprezentativním SYN2020. Pokud bychom zvažovali myšlenku, že v beletrii může být středník zastoupen více než v jiných typech textů, dodatečně vytvořený subkorpus české originální beletrie v rámci SYN2020 toto nepotvrzuje — středník se zde vyskytuje s relativní frekvencí 588,52, což je méně než v celém korpusu. Příčiny nadměrného užívání mohou být různé, jako nejpravděpodobnější se jeví i) interference ze španělštiny, ii) projevy simplifikace, iii) jiné důvody (např. substituce).
- míra zastoupení středníku v korpusu překladové češtiny *Jerome* je sice oproti ostatním zde porovnávaným souborům nižší, přesto je více než 2,5násobná ve

GRAF 2. Výskyt středníku v originálech a překladech

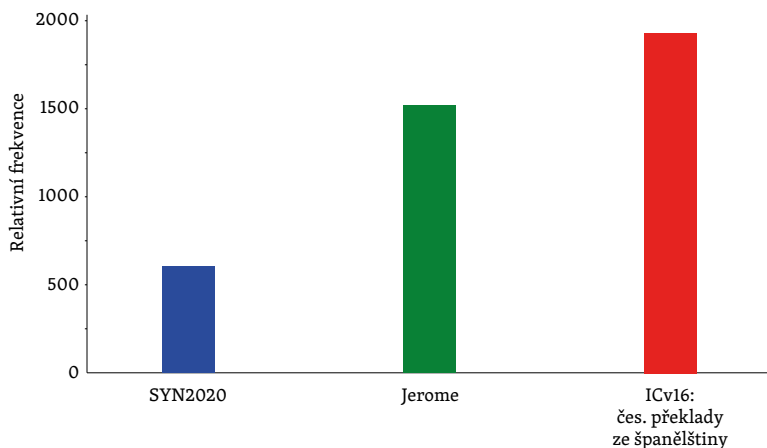
srovnání s daty z korpusu *SYN2020*, což by mohlo znamenat, že „nadužívání“ středníku v překladu není jen záležitostí překladů ze španělštiny (srov. Chlumská, 2017)²².

Korpus	Abs. frekvence	Rel. frekvence
Jerome	64612	1518,0
ICv16: španělské originály zarovnané s češtinou	22948	1775,68
ICv16: španělské překlady z češtiny	10042	2884,71
ICv16: české originály zarovnané se španělštinou	7858	2676,14
ICv16: české překlady ze španělštiny	22675	1934,02

TABULKA 2. Výskyt středníku v originálech a překladech (*InterCorp v. 16 [Core]* a *Jerome*)

Graf 3 přehledně zobrazuje rozdíly v češtině původní a překladové. Zatímco v referenčním reprezentativním korpusu *SYN2020* relativní frekvence dosahuje hodnoty 601,77, v překladovém segmentu korpusu *Jerome* jsou hodnoty asi 2,5násobné a v překladech beletrie ze španělštiny trojnásobné.

²² Korpus *Jerome* byl sestaven tak, aby odrážel reálnou situaci překladové literatury v ČR, převažují v něm překlady z angličtiny (Chlumská, 2014).

GRAF 3. Srovnání překladačové a nepřekladačové češtiny

4.3 PŘÍTOMNOST STŘEDNÍKU VE VYBRANÝCH DÍLECH

Pro potřeby analýzy středníku ve vybraných dílech²³ nejprve uvádíme přehled knih, v nichž jsme změny v absolutním počtu středníků v českých překladech oproti originálu sledovali.

	Autor	Rok 1. vyd.	Originál	Český překlad	Rok vyd.	Překladatel
1.	Bolaño, Roberto	2004	2666	2666	2012	Charvátová, Anežka
2.	Marsé, Juan	2011	<i>Caligrafía de los sueños</i>	<i>Kaligrafie snů</i>	2012	Jungmannová, Marie
3.	Quiroga, Horacio	1917 až 1935	<i>Cuentos</i>	<i>Návrat anakondy</i>	1978	Rausch, Jiří
4.	Carpentier, Alejo	1978	<i>El arpa y la sombra</i>	<i>Harfa a stín</i>	1984	Hodoušek, Eduard
5.	Arenas, Reinaldo	1987	<i>El portero</i>	<i>Vrátný</i>	2006	Charvátová, Anežka
6.	Allende, Isabel	1987	<i>Eva Luna</i>	<i>Eva Luna</i>	2006	Jurionová, Alena
7.	Cortázar, Julio	1962	<i>Historias de cronopios y de famas</i>	<i>Příběhy o kronopech a fámecích</i>	2004	Hazaiová, Lada
8.	Allende, Isabel	2002	<i>La ciudad de las bestias</i>	<i>Město netvorů</i>	2003	Novotná, Dora; Novotná, Jana

²³ Metoda výběru děl zaručila značnou náhodnost vzorku, proto je naprostá většina děl latinskoamerické proveniencce, aniž by sledování geografického kritéria bylo našim záměrem.

	Autor	Rok 1. vyd.	Originál	Český překlad	Rok vyd.	Překladatel
9.	García Márquez, Gabriel	1962	<i>La mala hora</i>	<i>Zlá hodina</i>	2006	Medek, Vladimír
10.	Benedetti, Mario	1960	<i>La tregua</i>	<i>Chvilé oddechu</i>	1967	Uhlíř, Kamil
11.	Cortázar, Julio	1960	<i>Los premios</i>	<i>Výherci</i>	2007	Stárková, Blanka
12.	García Márquez, Gabriel	1996	<i>Noticia de un secuestro</i>	<i>Zpráva o jednom únosu</i>	2007	Medek, Vladimír
13.	Cortázar, Julio	1963	<i>Rayuela</i>	<i>Nebe, peklo, ráj</i>	2001	Medek, Vladimír
14.	Coloane, Francisco	1956	<i>Tierra del Fuego</i>	<i>Ohňová země</i>	2006	Stuchlíková, Jarka
15.	Vargas Llosa, Mario	1986	<i>¿Quién mató a Palomino Molero?</i>	<i>Kdo zabil Palomina Molera?</i>	2014	Novotná, Jana; Poláková, Dora

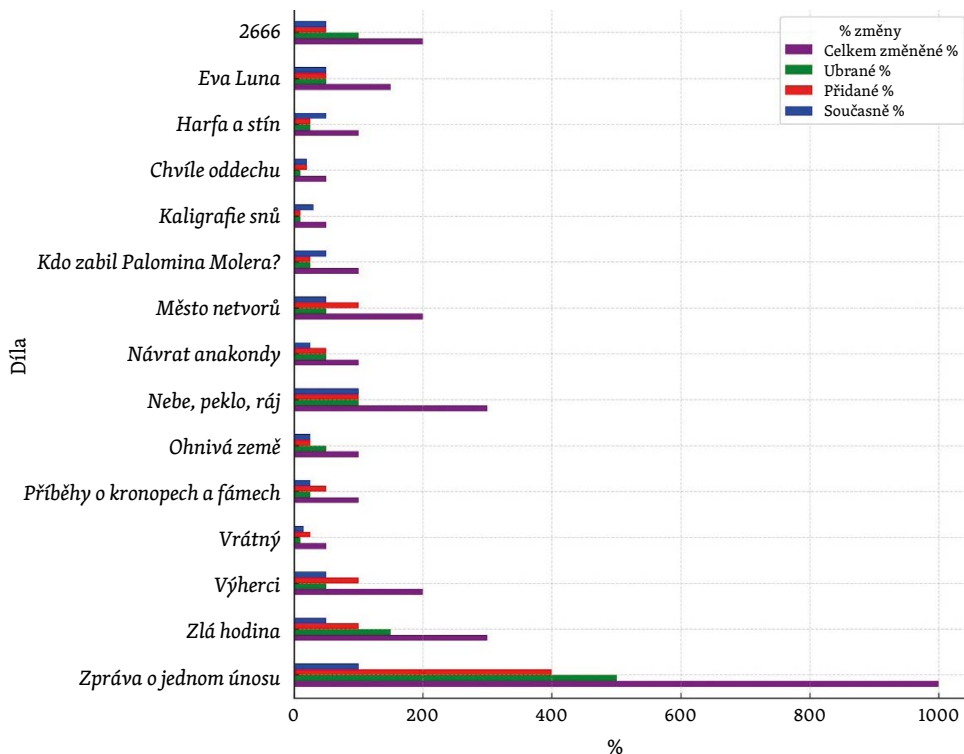
TABULKA 3. Seznam analyzovaných děl

Poslední tabulka a graf nám nabízí pohled na to, jaké množství středníků bylo použito ve vybraných dílech současně v originálu i překladu²⁴, kolik jich bylo do překladu přidáno a kolik jich bylo ubráno²⁵.

Dílo	Šj.	Čj.	Současně	Současně %	Přidané	Přidané %	Ubráné	Ubráné %	Celkem změněné	Celkem změněné %	Rozdíl frek.
2666	19	73	16	84,21	57	300,00	3	15,79	60	315,79	-54
<i>Eva Luna</i>	85	85	17	20,00	68	80,00	68	80,00	80	94,12	0
<i>Harfa a stín</i>	125	130	94	75,20	36	28,80	31	24,80	67	53,60	-5
<i>Chvilé oddechu</i>	133	12	7	5,26	5	3,76	125	93,99	130	97,74	121
<i>Kaligrafie snů</i>	100	26	19	19,00	7	7,00	81	81,00	81	81,00	74
<i>Kdo zabil Palomina Molera?</i>	41	27	12	29,27	15	36,59	29	70,73	44	107,32	14
<i>Město netvorů</i>	188	531	134	71,28	397	211,17	58	30,85	455	242,02	-343
<i>Návrat anakondy</i>	306	202	116	37,91	86	28,10	186	60,78	272	88,89	104
<i>Nebe, peklo, ráj</i>	236	800	181	76,69	619	262,29	50	21,19	669	283,47	-564
<i>Ohňová země</i>	304	49	22	7,24	27	8,88	282	92,76	309	101,64	255
<i>Příběhy o kronopecch a fámech</i>	63	56	53	84,13	3	4,76	8	12,70	11	17,46	7
<i>Vrátný</i>	120	126	102	85,00	24	20,00	21	17,50	45	37,50	-6
<i>Výherci</i>	217	14	14	6,45	0	0,00	202	93,09	202	93,09	203
<i>Zlá hodina</i>	34	105	6	17,65	99	291,18	28	82,35	127	373,53	-71
<i>Zpráva o jednom únosu</i>	21	216	8	38,10	208	990,48	13	61,91	221	1052,38	-195

TABULKA 4. Analýza výskytu středníků v 15 vybraných dílech

- 24 „Současně“ chápeme tak, že protějšek se vyskytoval na stejném konkordančním řádku, avšak nemusí jít ve všech případech o zcela ekvivalentní pozici. Takových případů bude zřejmě minimum.
- 25 Jelikož jsou vyčísleny absolutní hodnoty výskytu, pro srovnání jsme vyjádřili ponechání, přidání a ubrání v procentech. Drobné odchylky (zejména mezi sloupci „Současně“ a „Přidané“, jejichž součet by měl odpovídat celkovému počtu výskytů v českém překladu) jsou způsobeny občasným neodpovídajícím zarovnáním originálu a překladu v korpusu.

GRAF 4. Změny výskytu v % oproti originálu u 15 vybraných děl

Pro ilustraci uvádíme příklady textových struktur obsahujících různá překladatelská řešení z *InterCorpu*:

a) ubraný středník v češtině

Acariciando el fierrillo en el hueco de la mano se acercó al hoyo de donde habían salido; la arena y el cascajo ya lo habían cubierto de nuevo. (Francisco Coloane, *Tierra del Fuego*, 1956)

Polaskal zrníčka v dlani a poklekl k otvoru, odkud je kost vymrštila, ale plážový písek a štěrk díru mezitím znovu zasypaly. (překl. Jarka Stuchlíková, 2003)

b) přidaný středník v češtině

Pero no tuvo tiempo de quitarse los dos de la mano izquierda. Maruja, hecha un ovillo detrás del asiento, no se acordó siquiera de que llevaba puesto un anillo de diamantes y esmeraldas [...] (Gabriel García Márquez, *Noticia de un secuestro*, 1996)

Dva prsteny z levé ruky si však už sundat nestačila; Maruja, stočená do klubíčka za sedadlem, si ani neuvědomila, že má na ruce prsten s diamanty a smaragdy [...] (překl. Vladimír Medek, 2007)

c) současně použitý středník

Su aparición en la casa era como un viento del infierno, entraba pateando puertas y lanzando tiros al aire; de rodillas ella le suplicaba que se arrepintiera de sus crueldades, pero él se burlaba con unas tremendas risotadas [...] (Isabel Allende, Eva Luna, 1995)

Doma se zjevoval jako dech pekelný, kopal do dveří a střílel do vzduchu; ona ho na kolenu prosila, aby se kál ze svých ukrutností, ale on se jen pustě chechtal, [...] (překl. Alena Jurionová, 2006)

Ze získaných dat vyplývá následující:

- a) vzhledem k rozdílnému použití středníků v obou jazycích (viz 2.4) je zcela logické, že v žádném z děl nedosahuje současné použití hodnoty 100 %. V našem souboru se hodnoty současně použitých středníků pohybují rovnoměrně od 5 do 85 %;
- b) mnozí překladatelé nejen že neredukují množství středníků, aby se přizpůsobili zvyklostem cílového jazyka, ale naopak téměř v polovině děl je počet středníků v překladech vyšší než v originále (označují je negativní hodnoty v posledním sloupci), středníky jsou tedy v cílovém textu doplněny tam, kde nebyly (průměrně téměř 38 % středníků). V jednom případě dosahuje množství přidaných středníků v překladu až extrémních hodnot (konkrétně jde o nárůst množství středníků v Garcíi Márquezově²⁶ díle *Zpráva o jednom únosu* v překladu V. Medka), jde tedy nejspíše o idiolekt překladatele. Po nahlédnutí do konkordancí se zdá, že středníky stojí většinou na místě původních teček. Výrazný nárůst (nad 200 %) je patrný i u dalších čtyř děl;
- c) překladatelé taktéž středníky ubírají v souladu s očekáváním pro české texty; původní středníky se tedy v zarovnaném úseku nevyskytují vůbec — často jim odpovídá jiné interpunkční znaménko nebo má překlad odlišnou strukturu. Hodnoty u jednotlivých děl jsou opět velmi rozdílné (průměrně se ubralo téměř 62 % středníků);
- d) Procento celkově změněných středníků v jednotlivých dílech se pohybuje od 17 do 1052 %, což snad potvrzuje jediné — používání středníku je záležitost vysoce individuální, do značné míry podmíněná stylem autora, zvyklostmi překladatele a charakterem textu.

5. ZÁVĚR

Článek zkoumá použití středníku ve španělštině a češtině. Vychází z dostupné odborné literatury, která, přestože ani v jednom z těchto jazyků není příliš rozsáhlá, nabízí ucelený pohled na studovanou problematiku. Na základě dat z dostupných

²⁶ Pokud seřadíme všech 57 spisovatelů zahrnutých do španělské části korpusu *InterCorp* podle relativní frekvence výskytu středníku, zjistíme, že Garcíi Márquez se středníku spíše vyhýbal (jeho rank je 53).

jazykových korpusů pak analyzuje užití středníku v českém i španělském jazyce a srovnává jeho frekvenci v originálních a překladových textech.

Z výsledných dat vyplývá, že překladatelé literárních textů ze španělštiny do češtiny s tímto jinak běžně opomíjeným interpunkčním znaménkem vědomě pracují. Přestože je užívání středníku do značné míry subjektivní záležitostí a překladatel by mohl jej mohl v mnoha případech na stejných pozicích zachovat, rozhodně nelze říci, že by byl takový přístup v překladech běžný. Zatímco obecně se středník v češtině používá méně a mluvčí na něj nejsou zvyklí nebo neznají pravidla jeho užití, překladatelé své texty o středník mnohdy obohacují. To, že jej používají více než jiní mluvčí však nemusí nutně znamenat, že jde o negativní transfer z druhého jazyka nebo projev tendencí typických pro překladový jazyk, může jít jen o jakousi inspiraci a rozšíření obzorů (podobně jako když vzdělanější člověk má ve svém projevu širší repertoár cizích slov). Na druhé straně odebírání středníků a jejich častá náhrada jinými znaménky může vypovídat o snahách překladové texty zdomácnit.

Jsmo si vědomi toho, že naše studie nabízí kromě odpovědí i mnoho otázek. K jejich zodpovězení by bylo záhodno provést další, zejména kvalitativní analýzu, která by lépe prozkoumala vztah autor — dílo — překladatel, na reálných datech zhodnotila skutečné používání středníku v obou jazycích a poté prověřila jednotlivé případy, kdy byl středník v překladu vypuštěn nebo eventuálně přidán. Tento přístup by ještě lépe pomohl odkrýt situace, kdy se reálně středník používá.

LITERATURA

- ADAM, R. (2008). Matná světla na periférii české interpunkce. *Bohemistika*, 8, s. 339–353.
- ALARCOS LLORACH, E. (2000). *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa.
- BAKER, M. (1993). Corpus linguistics and translation studies: implications and applications. In: M. BAKER, — G. FRANCIS — E. TOGNINI-BONELLI (eds.), *Text and Technology*. Philadelphia/Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, s. 233–50.
- BAKER, M. (1996). Corpus-based Translation Studies: The Challenges that Lie Ahead. In: H. SOMERS (ed.), *Terminology, LSP and Translation: Studies in Language Engineering in Honour of Juan C. Sager*. Amsterdam, John Benjamins Publishing Company, s. 175–188.
- BOSQUE, I. — DEMONTE, V. (1999). *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa.
- CRYSTAL, D. (2013). The Internet: Changing the Language? In: *Change: 19 Key Essays on How the Internet Is Changing Our Lives*. Madrid: BBVA. Dostupný na <https://www.bbvaopenmind.com/wp-content/uploads/2014/03/BBVA-OpenMind-The-Internet-Changing-the-Language-David-Crystal.pdf.pdf> (cit. 16. 5. 2024).
- ČMEJRKOVÁ, S. — DANEŠ, F. — SVĚTLÁ, J. (1999). *Jak napsat odborný text*. Praha: Leda.
- FLAMENCO GARCÍA, L. (1999). Las construcciones concesivas y adversativas. In: I. BOSQUE. — V. DEMONTE (eds.), *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa, s. 3805–3878.
- FUNES, A. (2021). El significado que hay detrás del tatuaje de punto y coma. *El español*. Dostupný na https://www.elespanol.com/curiosidades/significado/significado-detras-tatuaje-punto-coma/496200755_0.amp.html (cit. 20. 5. 2024).
- GAZDÍKOVÁ, V. (2020). *Interpunkce expres*. Brno: Edika.
- CHLUMSKÁ, L. (2014). Není korpus jako korpus: Korpusy v kontrastivní lingvistice

- a translatoLOGii. *Časopis pro moderní filologii*, 96, 2, s. 221–232.
- CHLUMSKÁ, L. (2017). *Překladová čeština a její charakteristiky*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Internetová jazyková příručka [online] (2008–2024). Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v.v.i. Dostupný na <https://prirucka.ujc.cas.cz/> (cit. 19. 5. 2024).
- GÓMEZ TORREGO, L. (1998). *Gramática didáctica del español*. Madrid: SM.
- KNOLLOVÁ, E. (2011). Dvojtečka: česko-francouzské srovnání jejího užití a role v překladech. In: F. ČERMÁK et al. (eds.), *Korpusová lingvistika Praha 2011 1: InterCorp*. Praha: Lidové noviny, s. 342–360.
- KOČIČKA, P. — BLAŽEK, F. (2004). *Praktická typografie*. 2. vydání. Brno: Computer Press.
- KOVACCI, O. (1999). El adverbio. In: I. BOSQUE. — V. DEMONTE (eds.), *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa, s. 705–786.
- Lingea (2024). *Pravidla českého pravopisu*. Dostupný na <https://www.nechybujte.cz/pravidla-ceskeho-pravopisu> (cit. 19. 5. 2024).
- MARÍN, C. (2022): *Punto y coma, el emotivo relato de una psicóloga con depresión*, Barcelona: Alienta Editorial.
- MARTÍNEZ DE Sousa, J. (2014). *Ortografía y ortotipografía del español actual*. OOTEA 3. Gijón: Trea.
- NÁDVOVNÍKOVÁ, O. — ŠOTOLOVÁ, J. (2016). Za hranice věty: analýza změn v segmentaci na věty v překladových textech na základě francouzsko-českého paralelního korpusu. In: A. ČERMÁKOVÁ — L. CHLUMSKÁ — M. MALÁ (eds.), *Jazykové paralely*. Praha: Lidové noviny, s. 188–234.
- Pravidla českého pravopisu*. 3. vydání. Brno: Edika, 2021.
- RAE (1974). *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe.
- RAE (2018). *Libro de estilo de la lengua española según la norma panhispánica*. Madrid: Edelsa.
- RAE [@RAEinforma]. (2021, 14. ledna). *En una enumeración de cifras sin decimales* [Tweet]. X. Dostupný na <https://x.com/RAEinforma/status/1349681667955429376?lang=es> (cit. 13. 5. 2024).
- RAE (2023). *Diccionario de la lengua española*. Dostupný na <https://dle.rae.es/> (cit. 15. 5. 2024).
- RAE — ASALE (2023). *Diccionario panhispánico de dudas (DPD)*, 2. vydání. Dostupný na <https://www.rae.es/dpd/punto-y-coma> (cit. 17. 5. 2024).
- RAE — ASALE (2010). *Ortografía de la lengua española*. Madrid: Edelsa.
- RAE — ASALE (2013). *El buen uso del español*. Madrid: Edelsa.
- RODRÍGUEZ CASTRO, M. (2011). Translationese and punctuation: An empirical study of translated and non-translated international newspaper articles (English and Spanish). *Translation and Interpreting Studies*, 6, 1, s. 40–61.
- SEDLÁČEK, M. (1986). K základním otázkám interpunkce v češtině. *Naše řeč*, 69, 3, s. 121–132.
- SCHMIDT, R. W. (1990). The Role of Consciousness in Second Language Learning. *Applied Linguistics*, 11, 2, s. 129–158.
- SUN, K. — WANG, R. (2018). Frequency distributions of punctuation marks in English. *English Today*, s. 1–13.
- SVOBODOVÁ, J. (2015). *Průvodce českou interpunkcí*. 3. upravené vydání. Opava: Vade Mecum Bohemiae.
- VALENTÍKOVÁ, S. (2016). *Italská a česká interpunkce v kontrastivním pohledu* [diplomová práce]. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- WATSON, C. (2019). *Semicolon: the past, present, and future of a misunderstood mark*. New York: Ecco.
- WEINREICH, U. (1979). *Languages in Contact*. 9. vydání. The Hague: Mouton Publishers.
- ZHANG, Y. — LIU, J. (2009). Subtitle Translation Strategies as a Reflection of Technical Limitations: a Case Study of Ang Lee's Films. *Asian Social Science*, 5, 1, s. 113–118.

POUŽITÉ KORPUSY

- BENKO, V. (2015a). *Araneum Bohemicum Maius*, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <http://www.korpus.cz>.
- BENKO, V. (2015b). *Araneum Hispanicum Maius*, verze 15.04. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <http://www.korpus.cz>.
- ČERMÁK, P. — VAVŘÍN, M. — ZASINA, A. J. (2023). *Korpus InterCorp — španělština*, verze 16. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <http://www.korpus.cz>.
- CHLUMSKÁ, L. (2013). *JEROME: srovnatelný korpus překladové a nepřekladové češtiny*. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <http://www.korpus.cz>.
- KŘEN, M. — CVRČEK, V. — ČAPKA, T. — ČERMÁKOVÁ, A. — HNÁTKOVÁ, M. — CHLUMSKÁ, L. — JELÍNEK, T. — KOVÁŘÍKOVÁ, D. — PETKEVIČ, V. — PROCHÁZKA, P. — SKOUMALOVÁ, H. — ŠKRABAL, M. — TRUNEČEK, P. — VONDŘÍČKA, P. — ZASINA, A. (2019). *Korpus SYN*, verze 8 [SYNv8]. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <https://www.korpus.cz>.
- KŘEN, M. — CVRČEK, V. — HENYŠ, J. — HNÁTKOVÁ, M. — JELÍNEK, T. — KOCEK, J. — KOVÁŘÍKOVÁ, D. — KŘIVAN, J. — MILIČKA, J. — PETKEVIČ, V. — PROCHÁZKA, P. — SKOUMALOVÁ, H. — ŠINDLEROVÁ, J. — ŠKRABAL, M. (2020). *SYN2020: reprezentativní korpus psané češtiny* [SYN2020]. Ústav Českého národního korpusu FF UK: Praha. Dostupný na <http://www.korpus.cz>.
- Real Academia Española (2024). *Corpus del Español del Siglo XXI. Versión 1.1* [CORPES XXI]. Real Academia Española. Dostupný na <https://www.rae.es/corpes/>.
- Real Academia Española (2023). *Corpus de Referencia del Español Actual. Versión 1.0* [CREA]. Real Academia Española. Dostupný na <https://www.rae.es/crea-anotado/>.
- ROSEN, A. — ŠIMČÍK, B. — VAVŘÍN, M. — ZASINA, A. J. (2023). *Korpus InterCorp — čeština*, verze 16. Ústav Českého národního korpusu, FF UK: Praha. Dostupný na <https://kontext.korpus.cz/>.

Irena Fialová | Katedra romanistiky, Filozofická fakulta Ostravské univerzity |

Reální 5, 702 00 Ostrava

ORCID ID: 0000-0002-4225-838X

irena.fialova@osu.cz

Petr Šlechta | Katedra romanistiky, Filozofická fakulta Ostravské univerzity |

Reální 5, 702 00 Ostrava

ORCID ID: 0000-0002-6392-8741

petr.slechta@osu.cz